

KorepetytorAI

Słownik AI po ludzku

czyli co oni właściwie mają na myśli

Tomasz Zubkowicz

KorepetytorAI

korepetytorai.com - kontakt@korepetytorai.com - 2026

A AI - Sztuczna Inteligencja

Artificial Intelligence - uwaga: prawdziwe AI jeszcze nie istnieje

To co dziś nazywamy "AI" to program - model statystyczno-probabilistyczny - wytrenowany na miliardach tekstów z internetu. Nie myśli ani nie rozumie, przewiduje które słowo powinno pojawić się następane. Robi to tak dobrze, że efekt wygląda jak inteligencja. Ale to matematyka, nie świadomość.

Wskazówka: Gdy AI mówi coś pewnym tonem, nie znaczy, że to prawda. Znaczy, że to statystycznie prawdopodobna odpowiedź. Zawsze weryfikuj fakty.

C ChatGPT

Chatbot od OpenAI - najpopularniejszy na świecie

Stworzony przez firmę OpenAI. Był pierwszy, jest najpopularniejszy i dlatego wiele osób myśli, że "ChatGPT = AI". Tak jakby myśleć, że "Google = internet". Dostępny na chat.openai.com. Dobry do pisania, analizy, burzy mózgów.

Wskazówka: "Gdzie pobrać ChatGPT?" - nigdzie. Wchodzisz na chat.openai.com i używasz w przeglądarce.

C Claude

Chatbot od Anthropic - świetny do pisania i analizy

Stworzony przez firmę Anthropic. Wielu uważa go za lepszego niż ChatGPT w pisaniu długich tekstów i analizie dokumentów. Wersje: Haiku (szybki), Sonnet (zrównoważony), Opus (najmocniejszy). Dostępny na claude.ai.

Wskazówka: "Sonnet" to nie piosenka ani sonet literacki. To po prostu nazwa wersji, jak model auta.

C Copilot

AI od Microsoftu - wbudowany w Windows i Office

Microsoft wbudował AI wszędzie: w Word, Excel, PowerPoint, Teams, Outlook. Jeśli masz Microsoft 365 w pracy, Copilot prawdopodobnie już tam jest. Szczególnie przydatny do podsumowywania spotkań i maili.

Wskazówka: Różne "Copiloty" istnieją też w innych produktach. To trochę jak słowo "Eco" w samochodach, każdy producent je przykleił.

G Gemini

Chatbot od Google

Google też ma swojego chatbota. Wcześniej nazywał się Bard. Gemini jest wbudowany w produkty Google: Dokumenty, Gmail, Meet. Jeśli używasz G Suite w firmie, Gemini już tam jest.

Wskazówka: Nie mylić z Gemini (znak zodiaku). Choć czasem Gemini też mówi rzeczy wzięte z kosmosu.

G GPT-4, GPT-4o, GPT-5, GPT-5.2...

Numery i nazwy wersji modelu ChatGPT - nie musisz ich zapamiętywać

Jak iPhone 13, 14, 15 - wyższy numer to nowsza, lepsza wersja. GPT-4o to aktualnie najmocniejsza ogólnodostępna wersja ("o" = omni, obsługuje też obrazy i głos). GPT-3.5 jest starszy i darmowy, ale słabszy.

Wskazówka: "Czy mam GPT-4?" - sprawdź, czy masz subskrypcję ChatGPT Plus. Darmowa wersja to ograniczony dostęp.

G Grok

Chatbot Elona Muska - dostępny w serwisie X (dawniej Twitter)

Stworzony przez firmę xAI należącą do Elona Muska. Ma dostęp do treści publikowanych na X w czasie rzeczywistym. Pozycjonowany jako "mniej cenzurowany" niż konkurencja. Czy to zaleta, oceń sam.

Wskazówka: Jeśli nie używasz X aktywnie, prawdopodobnie nie potrzebujesz Groka. ChatGPT i Claude pokryją 99% Twoich potrzeb.

N Nano Banana

Model AI od Google do generowania obrazów - tak, to prawdziwa nazwa

Nano Banana to model w ekosystemie Google Gemini, który generuje i edytuje obrazy na podstawie tekstu. Piszesz opis, on rysuje. Mówisz "zmień tło na plażę, dodaj styl Pixar", on poprawia. Działa podobnie jak Midjourney czy DALL-E, ale po stronie Google.

Ha! Nano Banana, Nano Banana Pro, Nano Banana 2 - tak, wszystkie istnieją. Google naprawdę tak to nazwał. Mora! gdy ktoś pyta Cię o "nano banana", nie śmiej się. To całkiem sensowne pytanie.

L LLM - Duży Model Językowy

Large Language Model - silnik za każdym chatbotem

LLM to sieć neuronowa z miliardami parametrów, wytrenowana na ogromnych zbiorach tekstu. Nauczona jednej rzeczy: przewidywania kolejnego tokenu na podstawie tego, co było wcześniej. ChatGPT, Claude, Gemini - każdy z nich to LLM pod spodem.

Wskazówka: LLM nie "wie", on "przewiduje". To ważna różnica. Dlatego z równą pewnością siebie poda Ci poprawny cytat i całkowicie zmyślony.

P Prompt

Wiadomość, którą piszesz do AI

Tyle. Prompt = Twoje pytanie lub polecenie dla chatbota. "Napisz mi maila do klienta" - to jest prompt. W 90% przypadków wystarczy pisać do AI jak do mądrego współpracownika.

Wskazówka: Zły prompt: "napisz coś o marketingu". Dobry: "Jestem właścicielem małej kawiarni, napisz post na Instagram promujący nową jesienną kawę, lekki ton, max 3 zdania."

K Kontekst

Informacje, które dajesz AI, żeby lepiej rozumiało zadanie

AI nie zna Ciebie, Twojej firmy, Twoich klientów ani Twojego stylu. Musisz mu to powiedzieć. Im więcej kontekstu, tym lepsza odpowiedź. "Napisz maila" da przeciętny wynik. "Napisz maila, jestem freelancerem, klient się spóźnia z płatnością, chcę być stanowczy, ale nie agresywny" da coś użytecznego.

Wskazówka: Traktuj AI jak nowego pracownika pierwszego dnia. Nie wie nic o firmie. Musisz mu wytłumaczyć.

H Hallucynacja

Kiedy AI wymyśla fakty, których nie zna

Największa wada chatbotów. AI może podać fałszywe informacje z absolutnym przekonaniem: daty, nazwiska, cytaty, statystyki. Nie kłamie celowo. Po prostu "dopełnia" odpowiedź tym, co statystycznie pasuje. Dlatego zawsze sprawdzaj fakty.

Wskazówka: AI jest świetny do pisania i myślenia. Do faktów zawsze weryfikuj w zewnętrznym źródle.

T Token

Jednostka tekstu, którą AI przetwarza

AI nie czyta słów, czyta "tokeny". Jeden token to mniej więcej 3/4 słowa. Każdy model ma limit tokenów w jednej rozmowie. Gdy przekroczysz limit, AI "zapomina" wcześniejszą rozmowę.

Wskazówka: Jeśli AI zaczyna odpowiadać "nie wiem, o czym piszesz", prawdopodobnie przekroczyłeś limit kontekstu. Zaczynaj nową rozmowę.

O Okno kontekstu

Ile tekstu AI "pamięta" w jednej rozmowie

Każda rozmowa z AI ma limit, jak kartka papieru o określonym rozmiarze. Gdy skończy się miejsce, AI "zapomina" najstarsze fragmenty. Modele różnią się rozmiarem okna: tańsze mają krótszą pamięć.

Wskazówka: Jeśli chcesz, żeby AI przeanalizował długi dokument, wklej go na początku rozmowy, nie na końcu.

Ha! Prawdziwa rozmowa z klientem: "A jak mam pisać do AI - po polsku czy po angielsku?" - Po polsku. Badanie wykazało, że język polski zajął pierwsze miejsce spośród 26 języków w testach długich promptów. Bogata gramatyka polszczyzny pozwala upchnąć więcej treści w mniejszej liczbie tokenów.

S System Prompt

Ukryta instrukcja, która definiuje, jak AI się zachowuje

Firmy i twórcy aplikacji mogą z góry powiedzieć AI, jak ma się zachowywać: jaki ton, czego nie wolno mu mówić, jaką rolę ma grać. Dlatego chatbot na stronie banku brzmi inaczej niż ChatGPT. Ty jako użytkownik zazwyczaj tego nie widzisz.

Wskazówka: Możesz sam używać "system promptów": zacznij od "Jesteś doświadczonym copywriterem specjalizującym się w B2B..." i AI przyjmie tę rolę.

ROZDZIAŁ 3 - NARZĘDZIA I PRODUKTY (CZYLI GDZIE TEGO UŻYWAĆ)

A API

Sposób łączenia AI z innymi programami

API to "wtyczka", która pozwala deweloperom wbudować AI w inne aplikacje. Dlatego AI pojawia się w Twoim CRM, edytorze tekstu czy aplikacji do faktur. Jeśli nie jesteś programistą, API Cię nie dotyczy bezpośrednio. Ale to przez API AI jest wszędzie.

Wskazówka: Kiedy słyszysz "mamy AI w naszym produkcie", zazwyczaj chodzi o to, że ktoś skorzystał z API ChatGPT lub Claude'a.

P Perplexity

Wyszukiwarka z AI - odpowiada na pytania z internetu

To krzyżówka Google i ChatGPT. Zamiast listy linków dostajesz odpowiedź z aktualnymi źródłami. Świetne, gdy potrzebujesz aktualnych informacji. ChatGPT ma datę odcięcia wiedzy i nie zna najnowszych wydarzeń.

Wskazówka: ChatGPT "nie wie", co się działo po określonej dacie. Perplexity szuka w czasie rzeczywistym.

M Midjourney / DALL-E

AI, które generuje obrazy

Pisziesz opis słowny, AI rysuje obraz. Midjourney robi najładniejsze efekty artystyczne. DALL-E jest wbudowany w ChatGPT. Stable Diffusion jest darmowy i open-source. Zupełnie inny rodzaj AI niż chatboty - nie rozmawia, tylko rysuje.

Wskazówka: Obrazy z AI wyglądają coraz lepiej, ale wciąż gubią się na dłoniach. Licz palce, zanim użyjesz.

N n8n / Make / Zapier

Narzędzia do automatyzacji - łączą aplikacje bez kodowania

Pozwalają połączyć różne aplikacje w automatyczne przepływy pracy. Przykład: "gdy dostanę maila z zamówieniem, dodaj klienta do arkusza, wyślij potwierdzenie, utwórz zadanie w Trello". Można wbudować w to AI. Nie wymagają kodowania.

Wskazówka: To jest następny poziom po nauce AI - automatyzacje. Ale najpierw naucz się dobrze korzystać z chatbotów.

Ha! Stan branży AI w jednym zdaniu: w 2023 roku każda firma wpisała "AI" w swoje slajdy PowerPoint. W 2024 zaczęła to wdrażać. W 2025 większość nadal nie wie jak.

ROZDZIAŁ 4 - POJĘCIA, KTÓRE BRZMIĄ GROŹNIE, ALE (ZAZWYCZAJ) NIE SĄ

A AGI - Sztuczna Ogólna Inteligencja

AI, które myśli jak człowiek - jeszcze nie istnieje

Obecne AI jest "wąskie": świetne w konkretnych zadaniach, bezradne poza nimi. AGI to hipotetyczne AI, które byłoby tak wszechstronne jak człowiek lub lepsze. Nie istnieje. Kiedy powstanie i czy w ogóle - nikt ucziwie nie wie.

Wskazówka: Gdy ktoś straszy Cię AGI, zapytaj kiedy. Nikt nie wie. I to jest uczciwa odpowiedź.

R RAG - Retrieval Augmented Generation

AI z dostępem do Twoich własnych dokumentów

Chatbot, który przeszukuje Twoje pliki i odpowiada, bazując na Twoich danych. Przykład: wgrujesz wszystkie umowy firmy i pytasz "czy nasza umowa z XYZ obejmuje serwis 24/7?". AI czyta dokumenty i odpowiada.

Wskazówka: NotebookLM od Google to darmowy przykład RAG. Wgrujesz PDFy, pytasz AI.

M Multimodal

AI, które rozumie nie tylko tekst, ale też obrazy i dźwięk

Nowe modele (GPT-4o, Claude, Gemini) rozumieją też zdjęcia, dokumenty, screenshotsy. Możesz wrzucić zdjęcie rachunku i zapytać "ile tu jest do zwrotu?". Albo screen błędu w Excelu i zapytać, co jest nie tak.

Wskazówka: Jeśli masz pytanie o coś, co widzisz na ekranie, po prostu zrób screenshot i wyślij do AI. To działa i jest szybsze niż opisywanie.

F Fine-tuning

Trenowanie AI na specyficznych danych

Domyślny ChatGPT wie trochę o wszystkim. Fine-tuning to uczenie go konkretnych rzeczy: stylu pisania Twojej firmy, specjalistycznego słownictwa, konkretnych procedur. Drogi i techniczny proces. Dla większości firm niepotrzebny.

Wskazówka: Zanim pomyślisz o fine-tuningu, sprawdź, czy dobry prompt nie rozwiąże problemu. Zwykle rozwiązuje.

A AI Agent

AI, które samo wykonuje zadania - nie tylko odpowiada

Zwykły chatbot odpowiada na pytania. Agent działa: przeszukuje internet, klika strony, pisze i wysyła maile, aktualizuje arkusze. Działa samodzielnie na podstawie celu, który mu dajesz. Na razie jeszcze często się myli.

Wskazówka: Nie dawaj agentowi zadań, gdzie błąd jest kosztowny, np. wysyłania maili do klientów bez podglądu.

Ha! "Czy AI zabierze mi pracę?" - Prawdopodobnie nie zabierze. Ale osoba, która umie używać AI, może robić więcej w tym samym czasie. I to jest konkretna różnica.

ŚCIĄGAWKA - QUICK REFERENCE

ChatGPT - Chatbot od OpenAI, chat.openai.com

Claude - Chatbot od Anthropic, claude.ai

Gemini - Chatbot od Google, gemini.google.com

Copilot - AI Microsoftu: Word, Excel, Teams, Outlook

Prompt - Twoja wiadomość / polecenie do AI

Token - Jednostka tekstu. Nie musisz wiedzieć więcej

Hallucynacja - AI zmyśla fakty. Zawsze sprawdzaj!

API - Sposób wbudowania AI w inne aplikacje

Multimodal - AI, które rozumie też obrazy, nie tylko tekst

RAG - AI czytające Twoje własne dokumenty

Agent AI - AI, które działa, nie tylko odpowiada

AGI - Hipotetyczne super-AI. Jeszcze nie istnieje

Ten słownik nie reklamuje żadnego konkretnego narzędzia. Świat AI zmienia się szybko. Traktuj go jako punkt startowy, nie ostateczną listę.

CHCESZ TO PRZEĆWICZYĆ W PRAKTYCE?

Umów pierwszą lekcję

Jedna godzina. Konkretnie efekty. Bez żargonu.

Zeskanuj lub wejdź na:

KorepetytorAI.com

kontakt@korepetytorai.com - +48 880 018 880